

LABIRINT

(ZGODOVINA)

Predstavili vam bomo labirint. To je bila nekoč prestolnica Minosovega kraljestva, mitološkega kralja, sina Zeusa in Evrope. Knosos je leta 1900 odkril angleški arheolog Sir Arthur Evans (1851-1941). Področje Knososa je bilo neprekinjeno naseljeno od obdobja neolitika (7000-3000 pr. Kr.) pa vse do rimskih časov. Najbolj intenzivna poselitev je bila v času minojske kulture (2000 – 1400 pr. Kr.). Na mesu stare palače, ki je bila zgrajena okoli leta 2000 in porušena okoli 1700 pr. Kr. Je zrasla nova in takrat je bil Knosos eno najpomembnejših mest v Sredozemlju. Nova palača je bila največja stavba minojske kulture, bila je izjemno razkošna: večnadstropna, z mnogimi stopnišči, dvorišči, hodniki, galerijami, dvoranami in obrednimi prostori – bila je kot nekakšen labirint. Vse je bilo okrašeno s freskami in kipi.

Grška civilizacija se je začela razvijati na jugu Balkanskega polotoka, kamor so se od prve polovice 2. tisočletja pr. n. š. dalje naseljevala grška plemena. Poleg celinskega dela so poselila tudi otoke. Za njihov razvoj je bil zelo pomemben stik s kulturo, ki se je že prej visoko razvila predvsem na Kreti. Njeno središče je bilo v Knososu, kjer so zgradili veličastno palačo – labirint. Palače so bile tudi središče obrti ter skladišča hrane in obrtnih izdelkov.

Palača v Knososu je zelo dobro ohranjena in ima labirint sob za najrazličnejše namene. V prestolni dvorani je še danes poslikan, kamnit stol z visokim naslonjalom – najstarejši prestol v Evropi. Ob straneh prestola so klopi, na katerih so nekoč sedeli kraljevi svetovalci. Poleg sob, ki jih je uporabljal kralj, pa so bile v palači tudi druge sobe. Nekatero so bile kraljeve zakladnice, druge so uporabljali kot skladišča. V teh sobah so bili veliki vrči, napolnjeni z olivnim oljem in žitom. V palači so tudi ostanki slavnostnih dvoran, stopnišč, kopalnic in stranišč na vodno izplakovanje. Palača ni imela utrd, kar kaže na občutek popolne varnosti, ki je temeljil na popolni oblasti nad morskimi potmi.

Okoli leta 1700 pr. n. š. naj bi otok prizadel močan potres, ki je porušil vse palače. Vendar pa so prebivalci Krete zgradili nove in še lepše palače. Gradili so z apnencem, ogrodje pa je bilo iz lesa. Tako je postala stavba odpornejša proti potresom, ki jim je Kreta izpostavljena, povečal pa se je nevarnost požara. Ta velika civilizacija pa je propadla, ko je bila na vrhuncu svoje moči. Ni znano ali je šlo za naravno katastrofo ali je bil otok napaden in poražen. Grški kraljevič Tezej, sin atenskega kralja Egeja, je odšel na Kreto skupaj z grškimi dekleti in fanti, ki so jih žrtvovali Minotavru. To je bil davek kretskemu kralju, ki je v vojni premagal Egeja. Odpluli so s črnim jadrom.

Minotaver je bil pošast s človeškim telesom in bikovo glavo. Živel je v Knososu v labirintu. To je bila zapletena zgradba s številnimi hodniki in dvoranami, iz katere je bilo skoraj nemogoče najti izhod.

Tezej je Minotavra v boju premagal. S pomočjo Ariadne, hčere kretskega kralja, ki mu je dala klobčič niti, pa mu je uspelo priti iz labirinta. Tezej je zbežal skupaj z Ariadno. Ker je bila hči atenskega sovražnika, jo je med begom s Krete pustil spečo na nekem otoku. Belo jadro naj bi izobesil kot znak, da se srečno vrača domov. V naglici pa je to pozabil storiti. Ko je oče Egej zagledal črno jadro, se je ob misli, da je njegov sin mrtev, vrgel s pečine v morje. Po njem je dobilo ime Egejsko morje.

Okoli leta 1700 pr. n. š. naj bi otok prizadel močan potres, ki je porušil vse palače. Vendar pa so prebivalci Krete zgradili nove in še lepše palače. Gradili so z apnencem, ogrodje pa je bilo iz lesa. Tako je postala stavba odpornejša proti potresom, ki jim je Kreta izpostavljena, povečal pa se je nevarnost požara. Ta velika civilizacija pa je propadla, ko je bila na vrhuncu svoje moči. Ni znano ali je šlo za naravno katastrofo ali je bil otok napaden in poražen.

Je pa znano, da je okoli leta 1540 pr. n. š. na bližnjem otoku izbruhnil vulkan. Večino Krete naj bi tedaj uničili strupen pepel, potresni sunki in velikanski valovi.

Literatura:

- internet
- geografija za 7. razred
- Rimljani in grki
- Slovenski leksikon